

Cvičení z rodinného práva

**Prof. JUDr. Zdeňka Králíčková, Ph.D.
Mgr. Martin Kornel, Ph.D.**

2018/2019

SYLABUS 6

**Náhradní rodinná péče o dítě.
Ústavní a ochranná výchova.**

A. TEORETICKÁ ČÁST: (není nutné písemné zpracování)

**nastudujte zákon a učebnici tak, abyste byli schopni
odpovědět na otázky uvedené v příslušných kapitolách**

B. PRAKTICKÁ ČÁST: MODELOVÉ PŘÍKLADY

1. PORUČENSTVÍ S OSOBNÍ PÉČÍ

Rodiče nezletilého Adama a zletilé Evy odjeli na zahraniční dovolenou. Oba své potomky nechali po celou dobu dovolené u babičky. Na zpáteční cestě z letiště měli vážnou dopravní nehodu, kterou nepřežili. Péči o *nezletilého Adama fakticky převzala zletilá Eva*.

Eva je svobodná a v místě společného bydliště studuje vysokou školu. Finančně jí pomáhají zejména prarodiče, občas si přivydělá brigádou jako recepční.

Měsíc po smrti rodičů bylo zapotřebí vyslovení souhlasu s tím, aby nezletilý Adam mohl vycestovat na zahraniční soutěž pěveckých sborů. Zaměstnanci školy nechtějí přijmout ani souhlas Evy, ani prarodičů, neboť podle jejich názoru *nejsou zákonnými zástupci*. Eva se proto rozhodla stát *Adamovou „zákonnou zástupkyní“*.

Odpovězte písemně:

1. Zvažte, zda by daná situace mohla být řešena formou poručenství. Co je jeho účelem? V čem se poručenství odlišuje od opatrovnictví pěstounské péče, reps. pěstounské péče na přechodnou dobu?
2. Mohla by se poručníkem Adama stát jeho sestra Eva?
3. Vymezte obsah poručenství. Vymezte práva a povinnosti nezletilého dítěte, rodičů a poručníka. Má poručník právo na odměnu za výkon své funkce, resp. za osobní péči o dítě? Jak je situace řešena?

Vypracujte:

1. Petit návrhu o ustanovení „zákonného zástupce“ Adamovi (ve vazbě na příklad).
2. Výrok soudního rozhodnutí o schválení jednání, kterými Eva nakládá s Adamovým majetkem.
3. Výrok soudního rozhodnutí o ustanovení kolizního opatrovníka, hrozil-li by střet zájmů Adama a Evy jako jeho zástupkyně.

2. OSVOJENÍ VE VAZBĚ NA NEZÁJEM ZPROSTŘEDKOVANÉ STÁTEM

Sedmnáctiletá Eva se na letní škole anglického jazyka na Maltě seznámila s dvacetiletým španělským studentem. V prosinci na gynekologické prohlídce zjistila, že je těhotná a že na umělé přerušování těhotenství je již pozdě. V dubnu letošního roku se jí *narodil syn*. Vzhledem k tomu, že Evě se nepodařilo získat žádné bližší kontaktní údaje na biologického otce, *nebylo otcovství k jejímu synovi určeno* ani souhlasným prohlášením, ani rozhodnutím soudu.

Eva si *syna z porodnice nevzala*. Své stanovisko odůvodnila tím, že není schopna se o něj starat a rovněž nechce svým rodičům přidělovat starosti. Dítě bylo proto umístěno v ústavu, do kterého se Eva dostavila pouze jednou, a to až po čtyřech měsících od narození dítěte.

Odpovězte písemně:

1. Jak lze docílit, aby se novorozenec dostal co nejrychleji do nové rodiny, pokud o něj Eva skutečně nechce pečovat?
2. Je Eva matkou? Kdy jí přestane „právně“ být?
3. Jak je to s právy dítěte znát svůj původ a s nahlížením do soudního spisu o osvojení a do matriční knihy narození? Pokuste se nalézt relevantní zahraniční judikaturu.

Vypracujte:

1. Petit návrhu orgánu sociálně-právní ochrany dětí ve věci nezájmu Evy o novorozence.
2. Za situace, že si Eva po nabytí zletilosti věc rozmyslela a o dítě chce osobně pečovat,
 - a) návrh na určení otcovství, svěřeni dítěte do své péče a stanovení výživného pro dítě,
 - b) návrh na stanovení výživného a úhrady nákladů spojených s těhotenstvím a porodem pro sebe (dle § 920 NOZ).
3. Výrok soudního rozhodnutí ve věci osvojení nezletilého dítěte.

3. OSVOJENÍ V PŘÍPADĚ NÁHRADNÍHO MATEŘSTVÍ - TZV. PŘÍMÉ

Paní Eva, která se léta léčila na *neploďnost*, se dohodla se svojí *sestrou*, že jí *porodí dítě*. K oplodnění došlo *per via naturalem* jejím manželem Adamem. Aby se věc „usnadnila“, dala paní Eva své těhotné sestře do porodnice *svůj občanský průkaz*. Nicméně, zdravotnický personál tento „trik“ odhalil, neboť to nebylo na jejich pracovišti poprvé. Jako matka novorozence tak byla *v rodném listu zapsána sestra* paní Evy, Jana. Záhy předala Jana Evě a jejímu manželovi Adamovi novorozence a dál se o věc nestarala. Manželé se rozhodli stát právními rodiči novorozence co nejdříve, proto si začali zjišťovat, jaká je právní úprava v této věci.

Odpovězte písemně:

1. Co byste manželům poradili jako advokáti? Co je podstatou přímého osvojení ve vazbě na náhradní mateřství? Jaké právní kroky musí být učiněny?
2. Jakým způsobem může dát matka, resp. otec souhlas k osvojení svého dítěte? Má nějakou dobu tzv. na rozmyšlenou? Jak dlouho může požadovat své dítě zpět?
3. Jak je tomu s rodičovskou odpovědností a vyživovací povinností rodičů dítěte, které má být osvojeno?

Vypracujte:

1. Petit návrhu na svěřeni dítěte do okamžité péče.
2. Výrok rozhodnutí soudu o svěřeni dítěte do preadopční péče.
3. Petit návrhu na svěřeni dítěte do pěstounské péče na přechodnou dobu.